

УТВЪРЖДАВАМ
ДИРЕКТОР
ВЕСЕЛИН СУРОВ

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ
НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
учебна 2024 - 2025 година**

*Програмата е разработена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за
предучилищното и училищното образование и е актуализирана от Педагогическия
съвет с Протокол № 10 от 29.08.2024 г.*

Въведение:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на СУ „Дръстър“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Закон за младежта;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система паложни въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по-добър

стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище и техните семейства и върху цялостното социално – икономическо развитие на страната.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ :

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неуважителни отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Икономически причини.
 2. Социални причини.
 3. Етнокултурни причини.
 4. Образователни причини.
 5. Институционални причини.
 6. Причини, свързани със здравния статус.
 7. Психологически причини.
- ❖ Социално-икономически причини: ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;
 - ❖ Образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители;
 - ❖ Етнокултурни причини: по-ниска ценност на образованието, по-ранното встъпване в брак;
 - ❖ Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит;
 - ❖ Институционални причини: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище;

- ❖ Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование.

В СУ „Дръстър“ деца, застрашени от отпадане са основно тези, които имат голям брой допуснати неуважителни отсъствия, заминаващи в чужбина родители, или деца с нисък социален статус и невъзможността родителя да подsigури учебни материали на детето си. Въпреки това СУ „Дръстър“ е едно от училищата в България, в които има малък брой отпаднали ученици основно във втори гимназиален етап неподлежащи на задължително обучение. Това се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- ✓ всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;
- ✓ публичност и прозрачност на цялостната политика – чрез интернет-страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;
- ✓ обратна връзка с институции, родители, класни ръководители, учители и ученици;
- ✓ идентифициране на рисковите фактори – доклади, анализи на класните ръководители;
- ✓ създаване на екипи на училищно ниво и обхождане на учениците по домовете и разговори с родителите

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

Спортно училище ”Дръстър”, следва следните мерки:

1. Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
2. Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
3. В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
4. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
5. Подобрени резултати от изпитите след седми клас, ДЗИ, олимпиади и осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които СУ „Дръстър“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и

нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие.

Политики и мерки в СУ „Дръстър“, произтичащи от семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по-ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите ученици.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

Отг. класни ръководители

Срок: постоянен

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Мерки: Ежеседмични контакти от класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, консултации с педагогическия съветник и училищните психолози, сътрудничество с Отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

Отг. класни ръководители

Срок: постоянен

3. Недостатъчна образованост на родителите и липса на занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната организация в училище, провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, ресурсен учител, психолог, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

Отг. класни ръководители

Срок: постоянен

4. Чести конфликти между агресивни родители, negliжиране и насилие над детето – побой, домашно насилие, развод.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето” и други институции.

Отг. Лидер ПУО: класни ръководители, УКПППУ **Срок: постоянен**

5. Социално слаби семейства.

Мерки: Оказване на социална помощ чрез получаване на социални стипендии. За учениците от V до VII клас има осигурени безплатни учебници.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, провеждане на обучение от Център по семейно планиране: „Пубертет, юношество и съзряване”, осигуряване на

възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

Отг. класни ръководители , ЗДУД

Срок: постоянен

Допълнителни мерки и дейности, залегнали в програмата на СУ „Дръстър“ за превенция на ранното напускане на училище са:

1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:

- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители;

Отг. Лидер ПУО: класни ръководители

Срок: постоянен

- При натрупване на неуважителни отсъствия на ученик - информирание на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.

Отг. класни ръководители

Срок: постоянен

2. Координиране на действията на класните ръководители с тези на училищното ръководство.

Отг. Лидер ПУО: КР, класни ръководители , ЗДУД

Срок: постоянен

3. Запознаване на учениците с правилника на училището от класните ръководители още в първия учебен час.

Отг. Лидер ПУО:КР, класни ръководители

Срок: 1.09.2023 г.

4. Разглеждане в ЧК на теми свързани с превенция на насилие; с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици; опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище.

Отг. класни ръководители

Срок: постоянен

5. Системно подпомагане на ученическия колектив за създаване на екипност - провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс.

Отг. директор, ЗДУД, главен учител

Срок: постоянен

6. Подпомагане адаптирането на учениците от петите класове от начален към прогимназиален етап на обучение, чрез провеждане на тренинги – за адаптация и екипност.

Отг. класен ръководител на 5 клас

Срок: постоянен

7. Утвърждаване на позитивна дисциплина – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

Отг. директор, ЗДУД, главен учител, класни ръководители

Срок: постоянен

8. Развитие на училищната общност – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

Отг. директор, ЗДУД, ресурсен учител

Срок: постоянен

10. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

Отг. директор, ЗДУД, главен учител

Срок: постоянен

11. Екипна работа между всички педагогически специалисти -- обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

Отг. директор, ЗДУД, главен учител

Срок: постоянен

12. По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост.

Отг. директор, ЗДУД, главен учител

Срок: постоянен

13. Осигуряване на всеки застрашен от отпадане ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти на консултации по съответните предмети по утвърден график, както и допълнителна работа с тези ученици през ваканциите.

Отг. учители

Срок: постоянен

14. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава.

Отг. класни ръководители

Срок: постоянен

15. Библиотечно информационно обслужване -- в училището се осигурява чрез библиотечен фонд, който гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навики за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Отг. ресурсен учител

Срок: постоянен

16. Подобряване възможностите на обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие.

Отг. ресурсен учител, координатор

Срок: постоянен

17. Подпомагане на учениците за справяне с работа с устройства по време на обучение в електронна среда от разстояние и равен достъп до образование за всички ученици.

Срок: постоянен

18. Отчет на дейностите и мерките по програмата.

Отг. директор

Срок: постоянен

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	кл. ръководители, учители, родители	Постоянен
2.	Идентифициране на деца в риск от отпадане	класен ръководител, ресурсен учител	Постоянен
3.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	Постоянен
4.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици на ресурсен учител и класния ръководител	координатор ресурсен учител класни ръководители	Постоянен
5.	Екипна работа на учители по класове	учители	Постоянен
6.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	ресурсен учител, координатор	Постоянен
7.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището Работа с ученици по време на ОРЕС и възможност за равен достъп до образователен процес	учители, директор заместник-директор, учебна дейност	Постоянен (ежемесечно)
8.	Срещи и празници на ученици. Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	Постоянен
9.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците чрез ученическите книжки и функционирането на електронен дневник	класни ръководители	Постоянен
10.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	Ежемесечно
11.	Регулярно провеждане на родителски срещи	директор, класни ръководители	По график
12.	Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия	директор	По график
13.	Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището	комисия по разработване и реализиране на проекти	Постоянен
14.	Активна работа на УКПППУ с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот съвместно с ДСП, отдела „Закрила на детето“	УКПППУ, класни ръководители	Постоянен